

Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu¹

30.08.2023 r.

63,5

Najwyższą wartość wskaźnika walorów turystycznych przypisano Warszawie

Zdecydowanym liderem pod względem walorów turystycznych z wartością wskaźnika walorów turystycznych (WaT) równą 63,5 jest Warszawa Kolejną lokatę zajmuje powiat nowosądecki z wartością WaT równą 57,5, a kolejne trzy lokaty z podobnym wynikiem (z przedziału 51–54) – Kraków oraz powiaty kłodzki i nowotarski. W przypadku Warszawy i Krakowa dominującą rolę odgrywają walory kulturowe, a w powiatach

nowosądeckim, kłodzkim i nowotarskim – walory środowiskowe.

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane równoległe z zeszytem metodologicznym „Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu”². Oba opracowania mają swoje źródło w pracy badawczej z 2015 r. „Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia na podstawie danych statystycznych m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych”³. Ważną cechą opracowania⁴ jest uwzględnienie walorów turystycznych nie tylko z terenu danego powiatu (czy miasta na prawach powiatu), ale także z otaczających go jednostek administracyjnych szczebla powiatowego z uwzględnieniem malejącej funkcji odległości, a także transgranicznych walorów turystycznych w krajach UE sąsiadujących z Polską.

Rok 2021 był pierwszym rokiem stopniowego odradzania się aktywności turystycznej po ograniczeniach spowodowanych pandemią COVID-19, a jeszcze przed pełnoskalową wojną na Ukrainie, będącą następstwem ataku wojsk Federacji Rosyjskiej na naszego wschodniego sąsiada – Ukrainę. Dlatego w pracy eksperymentalnej poświęconej walorom turystycznym w powiatach i ich otoczeniu dokonano obliczeń dla roku 2021.

W opracowaniu dla każdego powiatu oraz miasta na prawach powiatu wyznaczone zostały wartości wskaźnika walorów turystycznych (WaT). Wskaźnik ten jest oparty na różnorodnych miarach częściowych i dziedzinowych, dzięki którym uwzględnione zostały składniki kulturowe, środowiskowe, związane z infrastrukturą turystyczną (stymulanty) oraz zanieczyszczeniem środowiska i przestępczością (destymulanty), które mają wpływ na walory turystyczne.

Wśród powiatów o najwyższych wartościach tego wskaźnika dominują największe miasta bogate w zasoby kultury i dziedzictwa narodowego (Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław) lub powiaty ziemskie górskie (nowosądecki, kłodzki, nowotarski, tatrzański, bieszczadzki, leski)

¹ Opracowanie eksperymentalne na podstawie danych statystycznych m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych.

² Udostępnionego na Portalu informacyjnym GUS w dniu 27.07.2023r.

³ Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna (POPT) 2007–2013). Następnie najważniejsze założenia metodologiczne i wyniki analiz zaprezentowano w publikacji „Turystyka w 2015 r.”, kolejna aktualizacja danych odbyła się w formie notatki informacyjnej zamieszczonej na stronie internetowej GUS w ramach statystyk eksperymentalnych w 2017 r.

⁴ Obliczenia wykonano według metodologii ujętej w zeszycie metodologicznym „Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu” [Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Kultura. Turystyka. Sport / Zeszyty metodologiczne / Zeszyt metodologiczny Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu](#)

lub nadmorskie (kołobrzeski, słupski, kamieński) które obok atrakcyjnych zasobów krajobrazowych dysponują także walorami uzdrowiskowymi lub bogatymi obszarami chronionej przyrody.

W układzie wojewódzkim najwyższe wartości średnie dla powiatów wskaźnika walorów turystycznych wystąpiły w województwach: małopolskim, pomorskim i zachodniopomorskim.

Walory kulturowe

Wskaźnik walorów kulturowych (WaK) obejmuje 2 grupy tematyczne: zabytki (WZ) oraz potencjał uczestnictwa (WU), które uznano za równoprawne pod względem znaczenia dla tworzonego wskaźnika i w związku z tym obu tym grupom przyznano taką samą wagę – po 50%.

W obrębie grupy dotyczącej *zabytków* uwzględniono zmienne: liczba zabytków ogółem, liczba zabytków najstarszych – sprzed XVI w. i liczba zabytków wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO lub listę Pomników Historii.

Grupa skupiająca zmienne dotyczące *potencjału uczestnictwa* obejmuje: liczbę miejsc na widowni w teatrach i instytucjach muzycznych oraz liczbę muzeów i instytucji paramuzealnych wraz z liczbą zwiedzających, wykaz miejsc pielgrzymkowych wraz z liczbą osób je odwiedzających oraz rozróżnieniem ich zasięgu, a także liczbę imprez masowych i ich uczestników.⁵

Podczas opracowywania wskaźnika walorów kulturowych (WaK), zgodnie z metodologią opisaną w zeszycie metodologicznym *Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu*, uwzględniono walory kulturowe sąsiednich powiatów oraz poprawkę transgraniczną.⁶ Składowe wskaźnika walorów kulturowych zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Prezentowane w tabelicy 1 wartości wskaźnika walorów kulturowych dla powiatów z dziesiątej – górnej grupy decylowej (10% powiatów o najwyższych wartościach wskaźnika), obrazują zarówno istotne zróżnicowanie pod względem wartości tego wskaźnika, jak i dominację powiatów i miast na prawach powiatu (m.n.p.p) z województw: śląskiego (11), małopolskiego (9) i mazowieckiego (6).

Warto zauważyć, że powiaty województwa mazowieckiego zlokalizowane w pobliżu Warszawy w decydującym stopniu korzystają na jej sąsiedztwie. Z kolei niektóre powiaty województw śląskiego i małopolskiego znacząco skorzystały na sąsiedztwie odpowiednio Krakowa i Katowic, choć wiele z nich posiada także istotne własne zasoby kulturowe. W górnej grupy decylowej jest po połowie (po 19) powiatów i miast na prawach powiatu, ale warto podkreślić, że w pierwszej dziesiątce jest aż siedem miast na prawach powiatu.

Warto podkreślić dominującą pozycję liderów według WaK: Krakowa i Warszawy oraz bardzo wyraźną trzecią lokatę Gdańska i czwartą Wrocławia. Kolejne cztery pozycje z bardzo podobną wartością WaK zajmują powiaty ziemskie: krakowski i wielicki, które obok własnych zasobów korzystają z bliskości bogatych zasobów kulturowych Krakowa. Kolejne lokaty zajęły Toruń, Poznań, Katowice i powiat wadowicki.

Tablica 1. Górna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według wartości wskaźnika walorów kulturowych (WaK)⁷

Lp.	Powiat	Województwo	WaK
1	Warszawa	mazowieckie	1,000
2	Kraków	małopolskie	0,941
3	Gdańsk	pomorskie	0,518

⁵ Pełny opis, patrz przypis 4.

⁶ Pełny opis poprawki transgranicznej patrz przypis 4, s. 34.

⁷ Uwzględniający wpływ otoczenia i poprawkę transgraniczną.

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej, aż 11 powiatów należy do woj. śląskiego. W pierwszej 10 ułożyły się 4 powiaty lub miasta na prawach powiatu z województwa małopolskiego.

Lp.	Powiat	Województwo	WaK
4	Wrocław	dolnośląskie	0,482
5	krakowski	małopolskie	0,418
6	wielicki	małopolskie	0,417
7	Toruń	kujawsko-pomorskie	0,363
8	Poznań	wielkopolskie	0,355
9	Katowice	śląskie	0,354
10	wadowicki	małopolskie	0,310
11	poznański	wielkopolskie	0,295
12	warszawski zachodni	mazowieckie	0,290
13	bocheński	małopolskie	0,280
14	nowosądecki	małopolskie	0,280
15	pruskowski	mazowieckie	0,280
16	Gdynia	pomorskie	0,261
17	Łódź	łódzkie	0,259
18	tarnogórski	śląskie	0,259
19	piaseczyński	mazowieckie	0,259
20	gorlicki	małopolskie	0,240
21	świdnicki	dolnośląskie	0,238
22	Chorzów	śląskie	0,238
23	myślenicki	małopolskie	0,234
24	Zabrze	śląskie	0,232
25	Bytom	śląskie	0,230
26	Częstochowa	śląskie	0,226
27	Piekary Śląskie	śląskie	0,222
28	wrocławski	dolnośląskie	0,222
29	oświęcimski	małopolskie	0,218
30	wołomiński	mazowieckie	0,216
31	Gliwice	śląskie	0,215
32	Ruda Śląska	śląskie	0,213

Lp.	Powiat	Województwo	WaK
33	Lublin	lubelskie	0,212
34	Świętochłowice	śląskie	0,210
35	legionowski	mazowieckie	0,210
36	Siemianowice Śląskie	śląskie	0,209
37	kielecki	świętokrzyskie	0,208
38	żarski	lubuskie	0,208

Źródło: opracowanie własne.

Walory środowiskowe

Wskaźnik walorów środowiskowych (WaS) zbudowany został w oparciu o zmienne i 3 miary ważne, ujęte w dwie grupy (wskaźniki krajobrazowe i środowiskowe) z identycznymi wagami, po 50%. Wskaźniki odnoszące się do walorów krajobrazowych obejmują trzy składniki: długość linii brzegowej, miarę ważoną wód i miarę ważoną powierzchni gór, a odnoszące się do walorów środowiskowych obejmują obszary chronione, lasy i uzdrowiska.⁸

Zgodnie z metodologią opisaną w zeszycie metodologicznym⁹, podczas opracowywania wskaźnika walorów środowiskowych (WaS), uwzględniono walory środowiskowe sąsiednich powiatów oraz poprawkę transgraniczną, w sposób analogiczny jak w przypadku wskaźnika walorów kulturowych. Składowe wskaźniki walorów środowiskowych zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej aż 10 należy do woj. zachodniopomorskiego. Natomiast w pierwszej 10 jest 6 powiatów należących do pasma gór.

Tablica 2. Górna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według wartości wskaźnika walorów środowiskowych (WaS)¹⁰

Lp.	Powiat	Województwo	WaS
1	nowosądecki	małopolskie	1,000
2	kłodzki	dolnośląskie	0,973
3	bieszczadzki	podkarpackie	0,924
4	nowotarski	małopolskie	0,906
5	leski	podkarpackie	0,857
6	słupski	pomorskie	0,827
7	kołobrzeski	zachodniopomorskie	0,738
8	piski	warmińsko-mazurskie	0,730
9	sanocki	podkarpackie	0,719
10	kamieński	zachodniopomorskie	0,692
11	białostocki	podlaskie	0,674

⁸ Pełny opis, patrz przypis 4.

⁹ Walory turystyczne powiatów i ich bezpośredniego otoczenia.

¹⁰ Uwzględniający wpływ otoczenia i poprawkę transgraniczną.

Lp.	Powiat	Województwo	WaS
12	krośnieński	podkarpackie	0,666
13	żywiecki	śląskie	0,662
14	tatrzański	małopolskie	0,630
15	nowodworski	pomorskie	0,620
16	aleksandrowski	kujawsko-pomorskie	0,587
17	goleniowski	zachodniopomorskie	0,577
18	policki	zachodniopomorskie	0,567
19	limanowski	małopolskie	0,562
20	augustowski	podlaskie	0,557
21	stawieński	zachodniopomorskie	0,526
22	drawski	zachodniopomorskie	0,513
23	Świnoujście	zachodniopomorskie	0,505
24	olsztyński	warmińsko-mazurskie	0,505
25	elbląski	warmińsko-mazurskie	0,504
26	chojnicki	pomorskie	0,494
27	pucki	pomorskie	0,494
28	gryfiński	zachodniopomorskie	0,482
29	gorlicki	małopolskie	0,470
30	mrągowski	warmińsko-mazurskie	0,463
31	gizycki	warmińsko-mazurskie	0,462
32	cieszyński	śląskie	0,459
33	karkonoski (d.jeleniogórski)	dolnośląskie	0,440
34	bytowski	pomorskie	0,429
35	Szczecin	zachodniopomorskie	0,418
36	szczycieński	warmińsko-mazurskie	0,417
37	suski	małopolskie	0,401
38	stargardzki	zachodniopomorskie	0,401

Źródło: opracowanie własne.

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej według wartości WaS znalazły się głównie powiaty z północnej i południowej części kraju, tj. tereny górskie, nadmorskie i z obszaru pojezierzy.

Jako lider wśród powiatów o najwyższych wartościach WaS plasuje się powiat nowosądecki, na terenie którego obok górskiej rzeźby terenu, występują rozległe obszary o różnych formach ochrony przyrody i krajobrazu, oraz liczne uzdrowiska. Kolejne 4 lokaty zajmują także powiaty górskie: kłodzki, bieszczadzki, nowotarski i leski, które także charakteryzują się szczególnymi walorami krajobrazowymi obszarów chronionych i zasobami uzdrowiskowymi.

Z kolei najwyżej lokowane powiaty nadmorskie: słupski (6) i kołobrzescki (7) oraz kamieński (10) obok linii brzegowej Bałtyku dysponują istotnymi innymi walorami: rozległymi i cennymi obszarami chronionymi (Słowiński Park Narodowy i Woliński Park Narodowy), a także dużymi jeziorami nadmorskimi (słupski) lub wewnętrznymi wodami morskimi (kamieński) oraz zasobami uzdrowiskowymi w pierwszej kolejności największego polskiego uzdrowiska w Kołobrzegu, ale także i Ustki w pow. słupskim.

Walory bazy turystycznej

Wskaźnik bazy turystycznej (WaB), podobnie jak w przypadku wskaźnika walorów kulturowych oraz wskaźnika walorów środowiskowych został zbudowany w oparciu o równy podział wag (po 50%) pomiędzy dwie grupy składników odnoszących się do: bazy noclegowej i do pozostałej infrastruktury turystycznej.

Baza noclegowa składa się z miejsc noclegowych w obiektach hotelowych jak i miejsc noclegowych w pozostałych turystycznych obiektach noclegowych. W części odnoszącej się do pozostałej infrastruktury turystycznej uwzględniono następujące zmienne: sale konferencyjne, ścieżki rowerowe, wydatki na turystykę, kulturę i kulturę fizyczną oraz obiekty rekreacji turystycznej (koleje wąskotorowe, koleje linowe lub linowo-terenowe, baseny termalne i parki rozrywki) i obiekty sportowe (korty tenisowe, pływalnie kryte, boiska (do piłki nożnej, koszykówki, piłki ręcznej, piłki siatkowej oraz uniwersalne-wielozadaniowe).¹¹ Składowe wskaźniki bazy turystycznej zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Liderami co do wartości WaB (zgodnie z metodologią opisaną w zeszycie metodologicznym Walory turystyczne powiatów i ich bezpośredniego otoczenia), podobnie jak w przypadku WaK, są Warszawa i Kraków. Na kolejnych miejscach znalazły się: powiat tatrzański, Gdańsk oraz powiat kołobrzescki z bardzo podobnymi wynikami.

Tablica 3. Górna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według wartości wskaźnika walorów bazy turystycznej (WaB)¹²

Lp.	Powiat	Województwo	WaB
1	Warszawa	mazowieckie	1,000
2	Kraków	małopolskie	0,599
3	tatrzański	małopolskie	0,484
4	Gdańsk	pomorskie	0,465
5	kołobrzescki	zachodniopomorskie	0,412
6	pucki	pomorskie	0,386
7	warszawski zachodni	mazowieckie	0,383
8	Wrocław	dolnośląskie	0,374

¹¹ Pełny opis, patrz przypis 4.

¹² Uwzględniający wpływ otoczenia

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej 9 należy do woj. mazowieckiego, a 8 do woj. małopolskiego. W pierwszej 5 znajdują się 3 duże miasta: Warszawa, Kraków i Gdańsk.

Lp.	Powiat	Województwo	WaB
9	pruszkowski	mazowieckie	0,346
10	karkonoski (d. jeleniogórski)	dolnośląskie	0,342
11	nowotarski	małopolskie	0,322
12	legionowski	mazowieckie	0,318
13	piaseczyński	mazowieckie	0,315
14	Poznań	wielkopolskie	0,311
15	Sopot	pomorskie	0,287
16	wołomiński	mazowieckie	0,286
17	Katowice	śląskie	0,277
18	krakowski	małopolskie	0,274
19	poznański	wielkopolskie	0,272
20	kłodzki	dolnośląskie	0,263
21	Łódź	łódzkie	0,263
22	Gdynia	pomorskie	0,260
23	otwocki	mazowieckie	0,254
24	gryficki	zachodniopomorskie	0,248
25	koszaliński	zachodniopomorskie	0,246
26	nowosądecki	małopolskie	0,236
27	nowodworski	mazowieckie	0,234
28	gdański	pomorskie	0,223
29	grodziski	mazowieckie	0,220
30	wejherowski	pomorskie	0,212
31	wielicki	małopolskie	0,210
32	cieszyński	śląskie	0,208
33	oświęcimski	małopolskie	0,207
34	stawieński	zachodniopomorskie	0,204
35	wadowicki	małopolskie	0,203
36	kamieński	zachodniopomorskie	0,199
37	wrocławski	dolnośląskie	0,197
38	Tychy	śląskie	0,197

Źródło: opracowanie własne.

Czynniki destymulujące walory turystyczne

Pod uwagę wzięto zmienne dostępne na poziomie powiatów mogące negatywnie oddziaływać na walory turystyczne danego obszaru. Wykorzystano dane odnoszące się do:

- zanieczyszczeń gazowych,
- zanieczyszczeń pyłowych,
- ścieków nieoczyszczonych,
- odpadów składowanych,
- przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.

Składowe wskaźnika czynników destymulujących walory turystyczne mają jednakowe wagi po 1/5.¹³ i zostały unormowane, a sam wskaźnik jest średnią ważoną.

Z uwagi na konstrukcję wskaźnika czynników destymulujących (WaD), powiaty i miasta na prawach powiatu o największym natężeniu tych czynników osiągają najniższe wartości tego wskaźnika.

Wśród powiatów najsilniej dotkniętych czynnikami destymulującymi walory turystyczne są w pierwszej kolejności miasta z konurbacji śląskiej. Reprezentowane są także inne największe miasta (Warszawa i Kraków) oraz powiaty z silną obecnością przemysłu.

Tablica 4. Dolna grupa decylowa powiatów uszeregowanych według najniższych wartości wskaźnika czynników destymulujących WaD¹⁴

Lp.	Powiat	Województwo	WaD
1	będziński	śląskie	0,000
2	Dąbrowa Górnicza	śląskie	0,013
3	Katowice	śląskie	0,091
4	Siemianowice Śląskie	śląskie	0,147
5	Sosnowiec	śląskie	0,156
6	mikołowski	śląskie	0,200
7	Zabrze	śląskie	0,210
8	Ruda Śląska	śląskie	0,213
9	Chorzów	śląskie	0,219
10	Bytom	śląskie	0,232
11	Świętochłowice	śląskie	0,254
12	Mysłowice	śląskie	0,255
13	Jaworzno	śląskie	0,276
14	bełchatowski	łódzkie	0,300
15	Gliwice	śląskie	0,302
16	Warszawa	mazowieckie	0,315

¹³ Pełny opis, patrz przypis 4.

¹⁴ Uwzględniający wpływ otoczenia.

Lp.	Powiat	Województwo	WaD
17	Piekary Śląskie	śląskie	0,330
18	Tychy	śląskie	0,339
19	gliwicki	śląskie	0,355
20	chrzanowski	małopolskie	0,381
21	bieruńsko-lędziński	śląskie	0,419
22	tarnogórski	śląskie	0,458
23	Rybnik	śląskie	0,493
24	oświęcimski	małopolskie	0,511
25	lubiński	dolnośląskie	0,515
26	kozienicki	mazowieckie	0,534
27	rybnicki	śląskie	0,556
28	Żory	śląskie	0,580
29	pszczyński	śląskie	0,583
30	polkowicki	dolnośląskie	0,588
31	olkuski	małopolskie	0,605
32	Jastrzębie-Zdrój	śląskie	0,609
33	Kraków	małopolskie	0,671
34	wodzisławski	śląskie	0,672
35	zawierciański	śląskie	0,678
36	policki	zachodniopomorskie	0,694
37	inowrocławski	kujawsko-pomorskie	0,717
38	Opole	opolskie	0,732

Źródło: opracowanie własne.

Walory turystyczne

Opisane powyżej wskaźniki WaK, WaS, WaB i WaD są składowymi wskaźnika walorów turystycznych (WaT), który jest ich sumą ważoną z wagami odpowiednio 3/8, 3/8, 1/5 i 1/20, pomnożoną przez 100, zgodnie ze wzorem¹⁵:

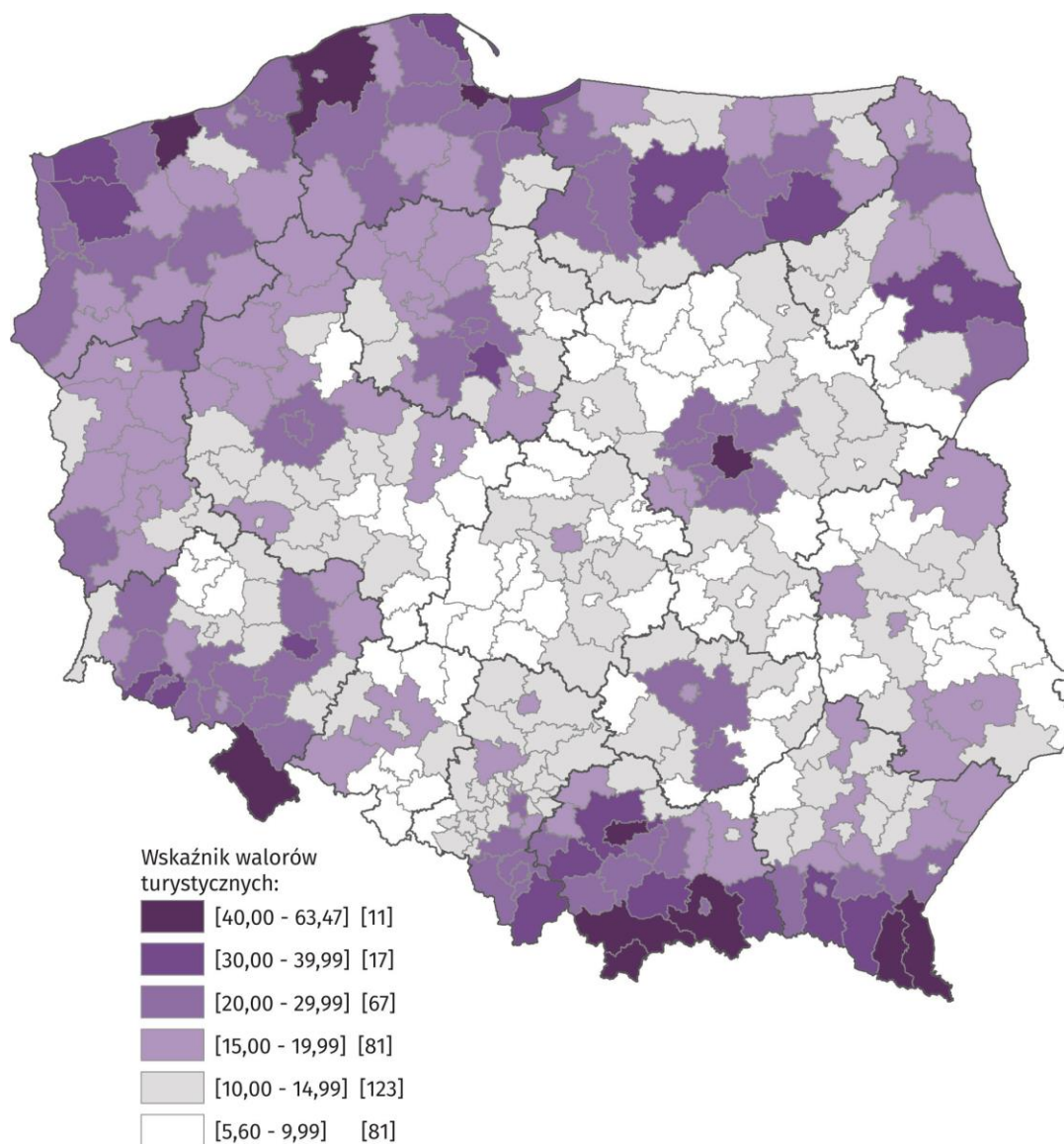
$$WaT_i = (0,375 * WaK_i + 0,375 * WaS_i + 0,2 * WaB_i + 0,05 * WaD_i) * 100$$

W tabelicy 5 przedstawiono wartości wskaźnika walorów turystycznych po uwzględnieniu otoczenia i poprawki transgranicznej dla powiatów według malejącej wartości wskaźnika walorów turystycznych (WaT), dla tych powiatów i miast na prawach powiatu, które uzyskały jego

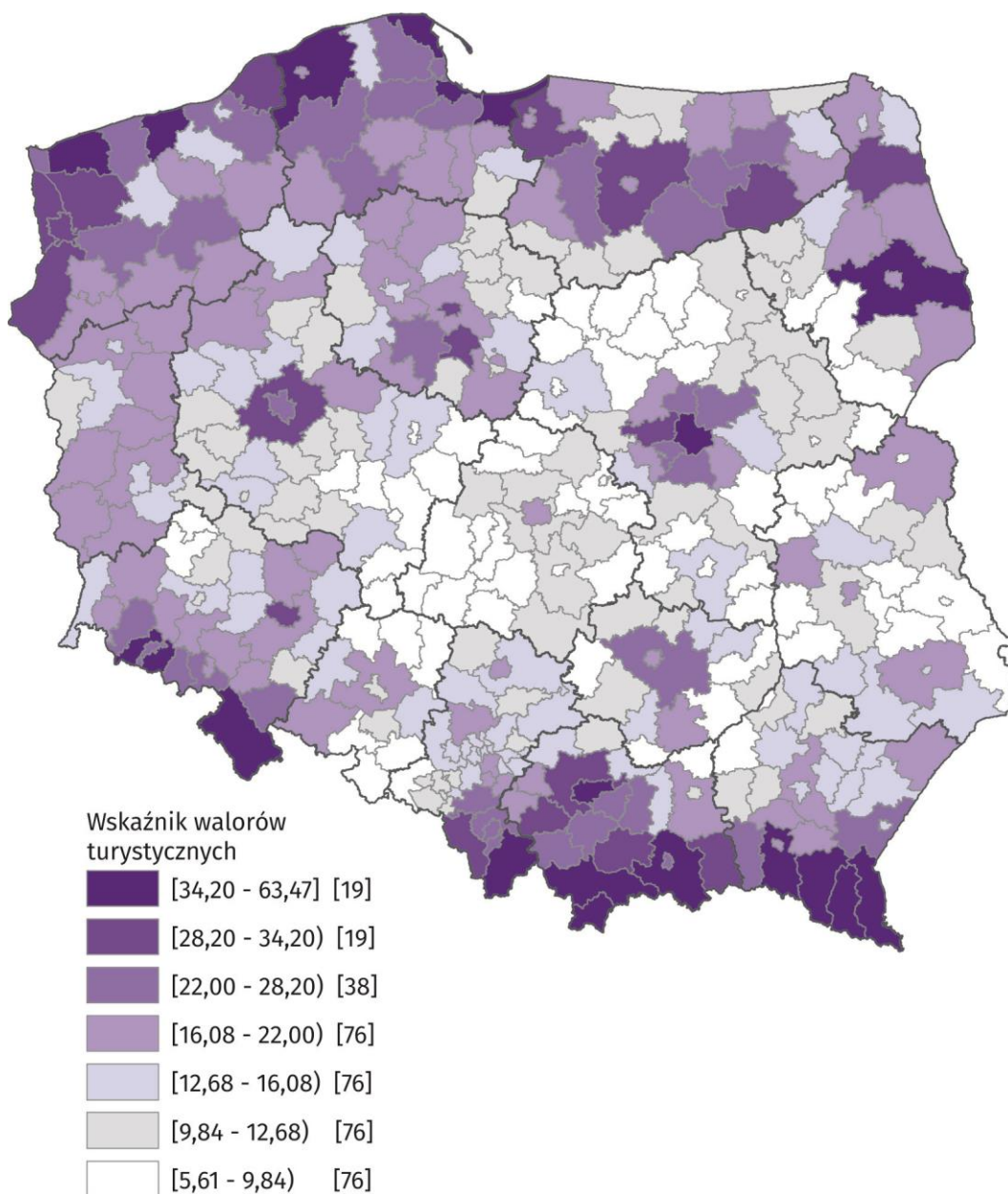
¹⁵ Pełny opis, patrz przypis 4, s. 30.

wartość równą 20 lub większą. Poniżej zamieszczone zostały także dwie mapy ilustrujące podział powiatów na klasy:

Mapa 1. Wskaźnik walorów turystycznych uwzględniający otoczenie i poprawkę transgraniczną według przedziałów wartości wskaźnika walorów turystycznych

Mapa 2. Wskaźnik walorów turystycznych uwzględniający otoczenie i poprawkę transgraniczną według grup kwintylowych¹⁶ (decylowych i półdecylowych dla górnego krańca rozkładu).

Zdecydowanym liderem pod względem walorów turystycznych z wartością wskaźnika walorów turystycznych (WaT) równą 63,5 jest Warszawa, która dominuje zarówno pod względem walorów kulturowych, jak i bazy turystycznej. Kolejną lokatę zajmuje powiat nowosądecki z wartością WaT równą 57,5, a kolejne trzy lokaty z podobnym wynikiem (z przedziału 51–54) –

Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej powiatów uszeregowanych pod względem walorów turystycznych aż 8 należy do woj. małopolskiego. 7 powiatów jest z województwa zachodniopomorskiego.

¹⁶ Dane dla powiatów i miast na prawach powiatu uszeregowano od wartości najmniejszej do największej. Listę tę podzielono następnie na równe części co do liczby powiatów: w przypadku grup kwintylowych na pięć części, w przypadku grup decylowych – na dziesięć. W Polsce jest 380 powiatów i miast na prawach powiatu, co powoduje, że w jednej grupie kwintylowej znajduje się 76 jednostek, w grupie decylowej – 38, a w grupie półdecylowej – 19. Każda grupa kwintylowa obejmuje dwie grupy decylowe. Górna granica danej grupy kwintylowej (decylowej) określana jest jako najwyższa wartość wskaźnika występująca w danej grupie kwintylowej (decylowej).

Kraków oraz powiaty kłodzki i nowotarski. Następnie powiaty kłodzki, nowotarski, tatrzański, bieszczadzki, Gdańsk oraz powiaty leski, kołobrzeski i słupski uzyskały wartość WaT powyżej 40. Wśród 38 powiatów z górnej grupy decylowej aż 8 należy do woj. małopolskiego, w tym aż 3 są wśród 5 najwyżej lokowanych powiatów i miast na prawach powiatów. 7 powiatów jest z województwa zachodniopomorskiego.

Wśród 10 najwyżej lokowanych powiatów lub miast na prawach powiatu są 3 duże polskie miasta: Warszawa (1), Kraków (3) i Gdańsk (8), 6 powiatów górskich: nowosądecki (2), kłodzki (4), nowotarski (5), bieszczadzki (6), tatrzański (8) i leski (10) i nadmorski powiat kołobrzeski. Jednocześnie 5 spośród 7 powiatów ziemskich z pierwszej dziesiątki dysponują zasobami uzdrowiskowymi, które silnie wpływają na ruch turystyczny – z uwagi na ograniczenie sezonowości generują one całoroczny ruch turystyczny.

Aż 95 powiatów lub miast na prawach powiatu uzyskało wartość wskaźnika walorów turystycznych co najmniej 20, są to jednostki terytorialne o wysokiej lub bardzo wysokiej wartości tego wskaźnika.

Tablica 5. Powiaty uszeregowane według wartości wskaźnika walorów turystycznych WaT

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
1	Warszawa	mazowieckie	63,5
2	nowosądecki	małopolskie	57,5
3	Kraków	małopolskie	53,7
4	kłodzki	dolnośląskie	53,3
5	nowotarski	małopolskie	51,1
6	tatrzański	małopolskie	44,2
7	bieszczadzki	podkarpackie	43,2
8	Gdańsk	pomorskie	42,2
9	leski	podkarpackie	41,8
10	kołobrzeski	zachodniopomorskie	41,8
11	słupski	pomorskie	40,8
12	kamieński	zachodniopomorskie	37,3
13	sanocki	podkarpackie	37,3
14	nowodworski	pomorskie	36,7
15	żywiecki	śląskie	36,0
16	krośnieński	podkarpackie	35,9
17	białostocki	podlaskie	35,6
18	karkonoski (d. jeleniogórski)	dolnośląskie	35,2
19	pucki	pomorskie	34,3

Wśród 10 najwyżej lokowanych powiatów lub miasta na prawach powiatu są 3 duże polskie miasta: Warszawa (1), Kraków (3) i Gdańsk (8); 6 powiatów górskich: nowosądecki (2), kłodzki (4), nowotarski (5), tatrzański (6), bieszczadzki (7) i leski (9) oraz nadmorski powiat kołobrzeski (10)

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
20	aleksandrowski	kujawsko-pomorskie	34,2
21	piski	warmińsko-mazurskie	33,7
22	olsztyński	warmińsko-mazurskie	32,7
23	gorlicki	małopolskie	32,6
24	Wrocław	dolnośląskie	31,6
25	limanowski	małopolskie	31,3
26	wadowicki	małopolskie	30,7
27	krakowski	małopolskie	30,6
28	goleniowski	zachodniopomorskie	30,4
29	stawieński	zachodniopomorskie	29,7
30	gryfiński	zachodniopomorskie	29,6
31	elbląski	warmińsko-mazurskie	29,4
32	augustowski	podlaskie	29,2
33	Szczecin	zachodniopomorskie	29,0
34	policki	zachodniopomorskie	28,9
35	poznański	wielkopolskie	28,8
36	cieszyński	śląskie	28,7
37	warszawski zachodni	mazowieckie	28,7
38	Toruń	kujawsko-pomorskie	28,3
39	wielicki	małopolskie	28,10
40	Gdynia	pomorskie	27,73
41	kielecki	świętokrzyskie	27,68
42	myślenicki	małopolskie	27,34
43	Sopot	pomorskie	27,13
44	wejherowski	pomorskie	27,01
45	suski	małopolskie	26,71
46	Świnoujście	zachodniopomorskie	26,68
47	Poznań	wielkopolskie	26,49
48	stargardzki	zachodniopomorskie	26,34

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
49	mragowski	warmińsko-mazurskie	26,25
50	Jelenia Góra	dolnośląskie	25,62
51	gizycki	warmińsko-mazurskie	25,56
52	drawski	zachodniopomorskie	25,51
53	jasielski	podkarpackie	25,44
54	chojnicki	pomorskie	25,34
55	koszaliński	zachodniopomorskie	25,26
56	kamiennogórski	dolnośląskie	24,90
57	ząbkowicki	dolnośląskie	24,73
58	piaseczyński	mazowieckie	24,61
59	pruszkowski	mazowieckie	24,60
60	wałbrzyski	dolnośląskie	24,53
61	ostródzki	warmińsko-mazurskie	24,31
62	kartuski	pomorskie	24,14
63	Nowy Sącz	małopolskie	24,07
64	przemyski	podkarpackie	24,04
65	gryficki	zachodniopomorskie	23,95
66	bocheński	małopolskie	23,91
67	inowrocławski	kujawsko-pomorskie	23,88
68	legionowski	mazowieckie	23,74
69	gdański	pomorskie	23,68
70	bielski	śląskie	23,11
71	szczycieński	warmińsko-mazurskie	22,66
72	pszczyński	śląskie	22,39
73	bytowski	pomorskie	22,27
74	lwówecki	dolnośląskie	22,20
75	wołomiński	mazowieckie	22,17
76	Bielsko-Biała	śląskie	22,06
77	Katowice	śląskie	21,97

Lp.	Powiat	Województwo	WaT
78	toruński	kujawsko-pomorskie	21,83
79	oświęcimski	małopolskie	21,73
80	tczewski	pomorskie	21,68
81	hajnowski	podlaskie	21,62
82	malborski	pomorskie	21,59
83	nowodworski	mazowieckie	21,55
84	otwocki	mazowieckie	21,36
85	jaworski	dolnośląskie	21,32
86	buski	świętokrzyskie	21,22
87	świdnicki	dolnośląskie	21,12
88	brzozowski	podkarpackie	21,03
89	bolesławiecki	dolnośląskie	20,99
90	wrocławski	dolnośląskie	20,83
91	żarski	lubuskie	20,79
92	dzierżoniowski	dolnośląskie	20,64
93	strzelecko-drezdenecki	lubuskie	20,56
94	iławski	warmińsko-mazurskie	20,10
95	trzebnicki	dolnośląskie	20,01

Źródło: opracowanie własne.

Walory turystyczne powiatów a wykorzystanie bazy noclegowej

Pod względem liczby turystów i noclegów udzielonych w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r. najwyższe wartości osiągnęły miasta na prawach powiatu: Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław, Świnoujście oraz powiaty ziemskie: kołobrzeski, tatrzański, karkonoski, nowosądecki, pucki i gryficki.

Tablica 6. Lokata powiatów i miast na prawach powiatu wg liczby udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.

Powiaty i miasta na prawach powiatu	Województwo	Liczba udzielonych noclegów (w tys.)	Lokata
kołobrzeski	zachodniopomorskie	3910,0	1
Warszawa	mazowieckie	3479,6	2
Kraków	małopolskie	2635,0	3

Powiaty i miasta na prawach powiatu	Województwo	Liczba udzielonych noclegów (w tys.)	Lokata
tatrzański	małopolskie	2610,5	4
Gdańsk	pomorskie	1984,2	5
karkonoski	dolnośląskie	1851,6	6
nowosądecki	małopolskie	1451,2	7
pucki	pomorskie	1436,5	8
gryficki	zachodniopomorskie	1414,1	9
Wrocław	dolnośląskie	1381,7	10

Źródło: opracowanie własne.

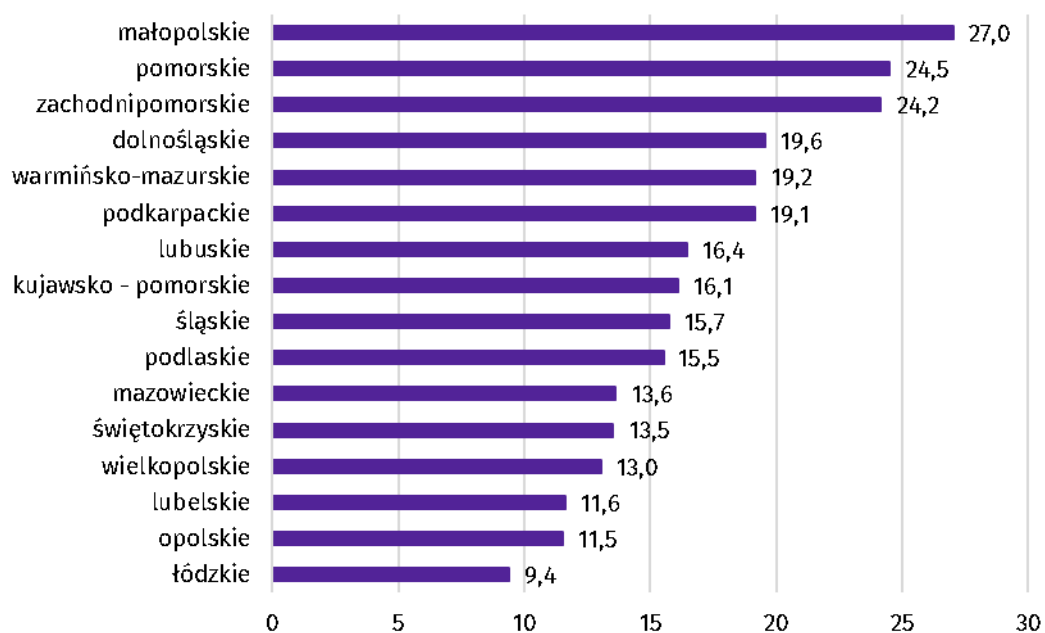
Gdy porównamy dwa rozkłady według wartości WaT i według liczby udzielonych noclegów w 2021 r. to: wśród pierwszych 10 powiatów lub m.n.p.p., 6 z nich się powtarza – kolejno według liczby udzielonych noclegów (w nawiasach podano lokatę wg WaT):

1. kołobrzeski (10)
2. Warszawa (1)
3. Kraków (3)
4. tatrzański (6)
5. Gdańsk (8)
6. nowosądecki (2).

Walory turystyczne województw

Wartości wskaźnika walorów turystycznych województw w 2021 roku wyznaczono dla każdego województwa z wykorzystaniem średniej arytmetycznej wskaźnika walorów turystycznych dla powiatów i miast na prawach powiatu z danego województwa. Na poniższym Wykresie 1 zostały zaprezentowane wyniki uzyskane dla poszczególnych województw.

Wykres 1. Walory turystyczne województw

Źródło: opracowanie własne.

Jak pokazuje analiza powyższego wykresu najbardziej atrakcyjne pod względem turystycznym są województwa małopolskie (1), pomorskie (2) i zachodniopomorskie (3), a w następnej kolejności woj. dolnośląskie (4), warmińsko-mazurskie (5) i podkarpackie (6). Z kolei wśród najmniej atrakcyjnych pod względem turystycznym województw znalazły się kolejno województwa: łódzkie (16), opolskie (15) oraz lubelskie (14).

Najbardziej atrakcyjne pod względem turystycznym są województwa małopolskie (1), pomorskie (2) i zachodniopomorskie (3).

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy

Dyrektor dr Piotr Łysoń

Tel: 22 608 31 22

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrządStatystyczny

gus_stat

glownyurządstatystycznygus

glownyurządstatystyczny

Powiązane opracowania

[Turystyka w 2015 r.](#)

[Opracowanie eksperymentalne „Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia” \(data publikacji 2017 r.\)](#)

[Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia na podstawie danych statystycznych m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych \(POPT 2007-2013\)](#)

[Zeszyt metodologiczny „Walory turystyczne w powiatach i ich otoczeniu”](#)